

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շատ գոհութեամբ լսեցինք, թէ բարձրագոյն մեծ Եպարքոսն անցեալ շաբթու խիստ յուսադրական խոստումներ ըրեր է ամեն Ս. Պատրիարք Հօր, երբ Նորին Սրբազնութիւնը ներկայանալով Մագաղաթեան վանքի Սիմոն պէյի հետ՝ բաւական տեղեկութիւններ տուեր է ազգային ինչ ինչ կարեւորագոյն խնդրոց վրայ:

Մեք քաջայայտ եւք, թէ Նորին բարձրութիւնը իւր խոստումներն անյապաղ կկատարէ: Փորձով քաջ գիտեմք, թէ իւր առաջին մեծ եպարքոսութեան պաշտօնակալութեան ատեն ո՛րչափ բարեկարգութիւններ ըրաւ երկրին բարօրութեան ու զարգացման համար, և դեռ պիտի շարունակէր երբ դժբաղդաբար չհասներ հրաժեշտը:

Ս. Պատրիարք Հայրը հարկաւ Ս. Երուսաղիմայ տնօրինական տեղեաց մշտնջենաւոր խնդրոյն վրայ ալ խօսք բացաւ և վերջնական տնօրինութիւն խնդրեց: Երուսաղիմայ ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն և պատուարժան միաբանութիւնը միշտ յազմիկ և միշտ ի մտաւանջութեան պիտի գտնուին, և չպիտի կրնան յառաջագիմական գործերով զբաղիլ, և նիւթական փնտսներ միշտ պիտի կրէ վանքը, քանի որ յարաժամէկ կողմանէ լատինք, և միւս կողմանէ յոյնք անդադար սեպհականութեան խնդիրներ յարուցանելով կզբաղեցունեն զանոնք: և կարծես իրենք բաւական չեն՝ զպտին ու ասորին՝ մեր հետեւակներն, մենէ երախտաւորեալներն ալ մեզի դէմ կհանեն անխղճաբար: Մեր եկեղեցականաց վրայ կյարձակին, կծեմեն կվիրաւորեն, մեր եկեղեցական սրբազան սպանները կխորտակեն, մեր ընելիք նորոգութիւնները կարգելուն, մեր մեռելոց գերեզմանատունները դրառելու կենեն, ևն, ևն:

Մինչև երբ պիտի շարունակեն լատինք և յոյնք, այս անկարգութիւններն ու անիրաւ պահանջմունքն: Ժամանակն է, խիստ յարմար ժամանակն է, որ Ս. Պատրիարք Հայրը դօտէսյնդի, և կայսերական բարեխնամ կառավարութեան այս անիրաւութեանց միանգամ ընդ միշտ վերջ ու վախճան տրուիլը հայցէ:

Զմիւռնիոյ Արշալոյս լրագիրը՝ տեղւոյն ազգային ծանուցեալ խնդրոյն վրայ խօսելէն, և մասնաւորապէս Պատրիարքութեան կողմանէ վերջնական տնօրինութիւն մը չըլլալն յայտնէն յետոյ, ի լըրոյ կծանուցանէ թէ «Ժողովուրդը մտաւ «գիր է աղերսագիր մը մատուցանել բարեգութ վսեմափայլ վալիին, խընդրելով որ վստահութեան արժանի ազգայիններէ բաղկացեալ առժամանակ-

«եայ մասնատողով մի կազմել բարեհաճի, որոյ պաշտօնը պիտի լինի ազգին «գործքերը հնար եղածին չափ հոգալ, «մինչև որ կարելի լինի ըստ սահմանադրութեան տնօրինութեանց, երեսիտ-«խանական օրինաւոր ժողով մի կազմել «որեւիցէ կերպիւ:»

Զեմք գիտեր, թէ Արշալոյս այս լըրը ո՛րչափ ստոյգ է. բայց անտարակոյս իզմիրի մէջ խռովութեան և երկպառակութեան պատճառաւ ազգային գործերն բարձի թողի կմնան, և պատասխանատուութիւնը Պատրիարքարանի վըրայ կծանրանայ. վասն զի Պատրիարքարանն է որ իւր վերջնական տնօրինութիւններն ընդ երկար յապաղեցունելով անուղղակի կերպիւ տեղի տուած կըլլայ խռովութեան ու յուզման շարունակութեան, և հետեւաբար փնտսուց:

Եթէ օրինաւոր ու վաւերական չեն՝ վերջին օրերս կատարուած երեսիտխանական ընտրութիւնք, հարկ է անյապաղ նոր տնօրինութիւն մ'ընել. իսկ եթէ օրինաւոր են՝ ինչ պատճառ կայ այսչափ երկարաձգելու: Նոյն ինքն ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն կրնայ առանձինն այս որոշումն ընել և խնդիրը վերջացունել:

Նկատելով՝ մեր ազգին մէջ օր ըստ օրէ տիրած աղքատութիւնը, և ընդհակառակն զեղխութեան ու զարգասիրութեան տենչանաց աւելնալն, անհրաժեշտ պարտ համարած եմք մեզ՝ ստէպ յորդոր կարգալ, դէպ ի պարզութիւն, դէպ ի սակաւապիտութիւն դառնալու համար. անհրաժեշտ պարտ համարած եմք մեզ՝ փութալ նշանակել այն ամեն միջոցներն, զոր կլսեմք թէ ի գործ կդրուին ուրիշ տեղեր պարզութիւնն ընդհանրացնելու, և զեղխութենէ ու զարգասիրութենէ խորշելու համար:

Այսպէս պիտի շարունակեմք, ամեն յարմար առթիւ:

Ահաւասիկ այս անգամ ալ կծանուցանեմք թէ, Բեդրասպուրկի մէջ ժամանակէ մը հետէ խուճ մը կանայք միաբաներ մերժեր են մետաքսի և թանկագին հագուստներու գործածութիւնը, և ասոնց համար ըլլալիք ծախքը որք տղոց կըրթութեան յատկացուցեր են: Եւ այս խուճքը՝ որ մինչև ցարդ 15 հոգիէ կը բաղկանայ եղբր, աւելնալու վրայ ըլլալով՝ յատկապէս ընկերութիւն մը կազմելու մտադիր են եղեր:

Տեսնենք, Պօլսոյ մէջ մեր ազգային տիկիներէն ո՛վ պիտի ըլլայ այսպիսի արդիւնաշատ ընկերութեան մը հիմնադիրն. ո՛վ պիտի ելնէ կազմէ, և դարուց ի դարս անմահ վառաւորուի: Դորա անունը ամենայն եռանդեամբ պիտի օրհ-

նէ համայն ազգն. վասն զի այդպիսի ընկերութեան մը շնորհիւ մեր ազգային ընտանեաց մէջ խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը պիտի տիրապետեն, զեղխութեանց ու զարգասիրութեան պատճառաւ շատ տուններու մէջ տեղի ունեցած յուզմունքն, ատեւութիւնն ու խռովութիւնը բնաջինջ ըլլալով: Աղքատիկ օրիորդն կամ տիկինը՝ որ անհասանելի զարգարանաց հասնելու համար կհալի ու կմաշի գիշեր ու ցերեկ, և անդադար կաշխատի ու կքրտնի, հանգիստն ու անդորրութիւնը ի սպառ կորուսած, պիտի աղատի ապաքէն, և երջանիկ պիտի ըլլայ այնուհետեւ և ի շնորհս պարզութեան, յորմէ միայն կըղխին վայելչութիւն՝ անդորրութիւն, և մէկ խօսքով՝ երջանկութիւն:

Տիկնայք, երեւելի ընտանիքներէ տիկնայք, միացէ՛ք, ուխտեցէ՛ք, այս մեծ բարիքն ընել մեր ազգին. ուխտեցէ՛ք զարգարանքն ու պաճուճանքն բուրովին մերժել, և անձամբ օրինակ հանդիսացէ՛ք իգական սեռին: Ահաւասիկ աղքատութեամբ կվճանայ մեր ազգը. միացէ՛ք, վերկեցէ՛ք:

Երուսաղիմայ նախորդ փոխանորդ գեր. Տ. Խորէն Ե. վարդապետ՝ երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկաւ, անձնական ինչ ինչ գործոց կարգադրութեան համար:

Տրապիզոնցի ճօրճեան կարապետ է. ֆէնտի՝ որոյ ցաւալի մահը ծանուցինք անցեալ չորեքշաբթի աւուր թերթով՝ իւր կենդանութեան ինքզինքը 15000 ֆլորանդի ապահովագրել տուած ըլլալով, այժմ ընտանիքը յիշեալ գումարը ամբողջ կընդունի ապահովագրող ընկերութեանէն:

Հրատարակեցինք զայս՝ յուսալով թէ կրնայ օգտակար օրինակ մ'ըլլալ ամեն անոնց, որք կցանկան իրենց ընտանեաց բարեկեցութեան և՛ յետ մահու իւրեանց:

Պաֆրայէն:

. . . խմբագիր

Նախապաշարմունքը այնպիսի բան մ'է, որ կարծես թէ մարդու մը կենաց և մտաց հետ կապուած է, և մինչև ի գերեզման անկէ ուրիշ միջոցներով չքակուիր, եթէ՝ դատարարական հատուակրատով չխզուի այդ կապը. և այնչափ ճարակուած է որ չկայ աղդ մը որ չունենայ իւր առանձին նախապաշարմունքը: Մեր՝ հայոց մէջ գտնուածները ըստ ինքեան խիստ հետաքրքրական են և զարմանօք կկարդացուին, եթէ մէկը ելնէր առանձին հաւաքածոյ մը չինել, և կամ լրագրաց մէջ հրատարա-

կել. թերեւս այս միջոցաւ ծանօթանան հայեր իրենց վրիպանաց: Պափրայի գաղթական ազգայնոց մէջ տակաւին շատ նախապաշարմունք կան, որոց շատերը նախնի դարերէն մնացած են, և շատերը ալ տգիտութեան արդիւնք ըլլալով տակաւին մնալու ժամանակ ունին, թէպէտ և փափագելի էր ինձ ամենքն ալ ժողովել և ձեզ զրկել ՚ի հրատարակութիւն, բայց առ այժմ անոնք ուրիշ առթի մը թողլով աւելորդապաշտութեան մը վրայ կխօսիմ, որոյ մայրն է դարձեալ նախապաշարմունքը:

Քաղաքիս Արեւմտեան կողմը կէս ժամ հեռաւորութեամբ տաճկաց գերեզմանատան մէջ փոքրիկ խրճիթ մը կայ, որոյ մէջ տախտակէ գերեզման մը շինուած է. տեղւոյս թուրքերը կյարգեն զայն (էմիր էֆէնտի) անունով. իսկ հայ և յոյն կանայք (սուրբ էֆէնտի) անունով. այսպէս այս սուրբը երեք կողմանէ ալ յարգանք կը վայելէ. մինչև իսկ բազմիցս ծայրայեղ վիճաբանութիւնք և կըռիւններ կըլլան մէջերին. թուրքերը կըսեն թէ երջանկայիշատակ հանգուցեալը մահմէտական է, յոյն և հայ կանայք ալ քրիստոնեայ է կըսեն, անոր համար այսչափ հրաշք կըլլայ. վասն զի առ հասարակ սովորութիւն եղած է կանանց մէջ որ երբ զաւակնին ո՛ր և իցէ հիւանդութեամբ կ'ամ աչքի ցաւով բռնուին և կ'ամբիթ երկար ատեն ոտք չելլեն քաւելու, անմիջապէս հոն կ'ընկնեն զանազան ընծաներով, ինչպէս՝ ձտակ, հաւկիթ, սոխ, սխտոր. ևն. «հայր մեր» ըլլալով տղաքը կ'պատգնեն գերեզմանին շուրջը:

Քանի՜ անգամ ցաւ ՚ի սիրտ պատահած եմ, որ դառներ տանելով զո՞հ մատուցած են, և այդ տեղը ծուներ կըրկնելով աղօթած են առ էմիր էֆէնտին, որ իր հօր կարողութեամբ իրենց ցաւերը փարատէ:

Դարձեալ Պափրայէն:

Այս տարուան դարնան և ամրան եղանակները կարծես թէ թշուառ երկրագործին համար երկնատեղաց հարուածներ էին, վասն զի ամէն ուրեք խեղճերուն յոյսն ու ակնկալութիւնը յօդոս ցնդեցան. գարունը երաշտութեան պատճառաւ վնասուեցան, և ամառը յորդանձրեաներու և խոշոր կարկուտներու երեսէն. թէպէտ և ամէն քաղաք շատ քիչ իր վնասը ունեցաւ. բայց Պափրային տեղական ժողովրդոց աղքատութեան պատճառաւ խիստ ծանր էր, վասն զի ամայս սկիզբները այնպիսի խոշոր կարկուտ տեղաց, որ թէ՛ գիւղերու արտերը, թէ՛ ծխախոտ և թէ՛ եգիպտացորեն բոլորովին ոչնչացուց առանց բացառութեան, և միւս գիւղերուն ալ թէ՛ հեղեղ և թէ՛ կարկուտ մեծագոյն մասը լափեց տարաւ. եղած վնասն հազար լիրայի կհաշուեն, իսկ տէրութեան այս տարուան տասանորդը և հազար լիրայ պակաս ծախուեցաւ ի բաց առեալ ծըխախոտի վնասը. վասն զի այս տարի խիստ քիչ կ'գտնուի տեղս, և եթէ դժբաղդաբար այսուհետև անձրև գալու ըլլայ՝ մնացեալ ծխախոտներն ալ կ'ոչնչանան իրենց ցողերուն վրայ:

Տ. Գ. Տ. Թաթայեան

ՀՐԱԽԷՐ ԱՌ. Ա. Զ. ԵՐԵՄՅՈՒՆՍ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ, օգոստ. 29, ի Ղալաթիա: Ատենը պիտի բացուի ճիշդ ժամ 6 ին և գոցուի 10 ին:

Հրաւիրեալ են Երեսփոխոն էֆէնտիները՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ:

1875 օգոստ. 23 Պատրիարք Կ. Պօլսոյ ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

1. Տեղեկագիր Ձեռնհասութեան և իրաւասութեան միացեալ գիւանաց՝ Վարչութեան խառն ժողովոյ Սոյ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսի հրաժարականին կատմամբ Ազգ. ժողովոյ մատուցած տեղեկագրին վրայ:

2. Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան. — Երկրորդ ընթերցումն առաջարկեալ փոփոխելի տրամադրութեանց: — Վիճաբանութիւն Ա. յօդուածոյ վրայ, որ պարունակէ կեդրոնական վարչական մարմնոյ, խորհրդոց և հոգաբարձութեանց կազմակերպութեան վերաբերեալ փոփոխութիւնք:

Ատենագիր
Հ. Ս. Ալեքսեան

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լա-թիւրքի կգրէ, թէ ամառականաց զեղչման համար նախորդ մեծ Եպարքոսին օրով եղած որոշումը չպիտի գործադրուի: Վագրթ տաճիկ լրագիրն կհերքէ զայն: Իսկ Պասիրէթ կժանուցանէ թէ կայսերական հրամանաւ որոշուած է որ 15000 էն վեր եղող ամառականները զեղչուին, և անկէց պակաս եղող թուականներէն զեղչ չըլլայ: Յիշեալ լրագիրն միանգամայն կյաւելու, թէ երուամից պաշտօնատան հրաման եղած է, որ թուականները ամառ ամիս տրուին՝ յուլիսէն սկսեալ:

Այս մասին թէպէտ մինչև ցարդ պաշտօնական հրատարակութիւն մը չկայ, բայց հաւանականագոյն կհամարուի Պասիրէթի յիշեալ տեղեկութիւնը, և կկարծուի թէ այսօր կամ վաղը ի պաշտօնէ կհրատարակուի:

— Կհաւատտեն թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը Բ. Դրան ծանուցեր է, թէ Բուժանիոյ իշխանութեան հետ առևտրական պայմանադրութիւն չպիտի հաստատէ, մինչև որ Բ. Դուռը հաճութիւն չտայ:

— Ռուսական դեսպանը առաջիկայ սեպ. 16 ին Լիվադիա պիտի երթայ, և միայն երեք օր պիտի կենայ:

— Լուր կայ, թէ Պէրլինի օսմանեան դեսպան Արիսթարքի պէյ՝ մայրաքաղաքս պիտի գայ հրամանաւ:

— Երկուշաբթի տուաւօտ, Ահմետը Ատլայէի, հասարակային շինուածոց, զինուորական գործոց և ծովակալութեան նախարարք բարձրագոյն մեծ Եպարքոսին ապարանքը երթալով խորհրդակցելէն յետոյ, Նորին բարձրութիւնը կայսերական պալատը գնաց:

— Անցեալ ուրբաթ օրը ցերեկային աղօթքէն յետոյ, օգոստոսիա Սուլթանին ներկայացուցին ոստիկանաց համար շինուելիք նորաձև հագուստին մէկ օրինակը, և Նորին վեհափառութիւնը հաւանութիւն տուաւ:

Նակը, և Նորին վեհափառութիւնը հաւանութիւն տուաւ:

— Օգոստոսիա Սուլթանին թիկնապահներէն Ֆախրի պէյ՝ անցեալ ուրբաթ օր Պրուսա ազգերեցաւ օգափոխութեան համար:

— Պէյօղլու Աղա-համամը իտալացի և հելլենացի մը սիրահարութեան պատճառաւ կռուի բռնուելով՝ առաջինն ըզվերջինը զարկեր սպաններ է:

— Խտիվիյէի շոգենաւուց տնօրէնին տունը՝ գողեր մտեր են շաքաթ գլշեր:

— Անցեալ շաբթու Պէյօղլու մեծ փողոցին ականները շինելու դբադող գործաւորներէն երեքը՝ յանկարծ փլչող պատերուն տակը մնացեր, և երկուքն անմիջապէս մեռեր, ու մէկը չարաչար վիրաւորուեր է:

Հալէպէն կհեռագրեն օգոստ. 24 թուով:

«Հիւանդութիւնն օր ըստ օրէ անհետ ըլլալու վրայ է: Վախերնուն իրենց տանց մէջ մնացող և այլոց հետ հաղորդակցութենէ զգուշացող անձինք դուրս ելնել և իրենց գործերովն զբաղիլ սկսան»:

Միւս կողմանէ լուր կայ, թէ հիւանդութիւնն երեւան ելեր է Անթապի մէջ, ուր իբրև յապահով տեղի քանի մը հաղար հոգի ապաստանած էին՝ Հալէպէն գալով:

— Էնկիւրիէն գրուածին նայելով՝ այս տարի այն կողմերը արմտեաց առատութիւն կայ, և ցորենին 10 օխան՝ 13 էն 10 ի իջեր է քանի մ'առուրց մէջ, ինչպէս նաև գարին 10 օխան 5 զրուշի իջեր է: Օգոստոսի 16 էն հետէ հացին օխան 44 փարայ է, և կեսարիոյ մէջ ալ գիներն իջնելով՝ ցորենին քիլէն 20 զրշի կըտրուի:

— Պրուսայի նորընտիր կուսակալ Հիւսնի փաշա՝ ամայս 14 ին Պրուսա հասեր, և կայսերական հրովարտակն սովորական հանդիսիւ կարգացուելով՝ պաշտօնավարութեան սկսեր է:

— Եգիպտոսի խտիվին դատեր մահուան վրայ ցաւակցութիւն յայտնել ուղղ ընկնելու և օտարականաց դիւրութեան համար, 3 օր ճիւղէի պալատան մէջ յատկապէս տուժար մը դրուեր է, յորում իւրեանց անունը նշանակեր են ցաւակցող անձինք:

Պօսնայի կուսակալ Ահմետ Համտի փաշայի կողմանէ հետեւեալ հեռագիրը քաշուած է:

«Ղատիչայի կողմը Սոնէսգա-Մաղաւթմայի անցքերն դրաւելու դիւմամբ այն կողմերն ժողովուած ապստամբ՝ Ղատիչայէն զրկուած երկու դուռդ զօրաց հետ երիցս կռուի բռնուելէն յետոյ, ցիրուցան եղան՝ 150 էն առելի մեռեալ և նոյնչափ մ'ալ վիրաւոր թողլով. իսկ զօրաց կողմանէ միայն հինգ հոգի մեռան և Միւլաղիմ մը վիրաւորեցաւ. և յիշեալ անցքերը դրաւուեցան»:

Թրէպիսէն օգոստ. 22 թուով հետեւեալ հեռագիրը քաշուեր է զինուորական գործոց պաշտօնատան:

«Էրեւանի փախչողները հետզհետէ ի հնազանդութիւն կուղան: Այս վիճակին նայելով՝ ապստամբութիւնը մօտերս պիտի ջնջուի»:

Պօսնայի կուսակալութեան աշխատութիւնը եկած է օգոստոս 24 թուով հետագայ հետադարձը :

« Օսթիէնիայի ստորին կողմերէն Տիրի-նա գետոյն վրայէն Պօսնայի կողմն անց-նող 1000 ի չափ սերմիացի ապստամբաց խումբ մը՝ կայսերական զօրաց կողմանէ ցան և ցիր եղան :

« Ապստամբաց համար Սերվիայէն դա-լով Սափա գետոյն կողմը Ղրատիշիցայի կողմերը հանուած վեց թնդանօթ և 500 ի չափ ասեղնաւոր հրացան՝ կայսերական կառավարութեան պաշտօնակալաց կող-մանէ գրաւուեցան :

Պէլկրատէն (Սերվիա) օգոստոս 21 թը-ուով քաջուած հեռագիր մը ծանուցած է , թէ կայսերական զօրքը Սերվիա մըտ-նելով գիւղ մը գրաւեր և աւարեր է-լա թիւրքի կյաւելու թէ այս հեռա-գրաւորը սուտ է , և նպատակն է՝ այս պէս կայսերական կառավարութեան վը-րայ բառնալ՝ քանի մը սերվիացուց Հէր-սէքի ապստամբութեան մէջ գտնուելուն յանցանքը :

Աւստրիական լրագրաց ոմանք կը հեր-քեն՝ Աւստրիոյ մէջ ապստամբութեան գրգռիչ մասնաժողովոց գտնուելուն լու-րը , յաւելով թէ Աւստրիոյ մէջ կան մաս-նաժողովներ , բայց նոքա կազմուած են մարդասիրարար նպատակ հայթայթել Ա-ւստրիոյ սահմանն ապստամբող գաղ-թականաց , ինչպէս երբեմն օսմանեան կառավարութիւնն ալ այս մարդասիրա-կան պարտքը կտտարած է Տաճկաստան գաղթող հունգարացուց համար :

Բակուղայէն օգոստոս 22 թուով քաջ-ուած հեռագիր մը նայելով՝ ապստամ-բաց կողմանէ գարձեալ յայտարարութիւն մը երևան ելեր է , որով Հէրսէքի և Պօս-նայի համար ի վերջէ ըլլալիք կազմակեր-պութեան վերաբերեալ իրենց ունեցած յատակադիմը կնշանակեն , և միանգա-մայն կապահովեն եղեր թէ ապստամբաց կողմանէ ո՛չ ոք ներկայ չպիտի գտնուի Մօսկուայի մէջ գումարելի հիւպատոսաց ժողովոյն :

Սերվիա տեսնելով վիտինի և Նիշի կողմերը կայսերական զօրաց թափին , սկսեր է ետ քաշել՝ յառաջագոյն սահ-մանագրութիւնը ժողոված զօրքն ու զինեալ մարդիկը :

Սերվիոյ իշխանը Գրեմի մէջ Ռուսիոյ կայսեր հետ տեսնուել ուզեր էր : Պա-տասխան տրուեր է , թէ « Որեւէ բա-նակցութիւն օգտակար չկրնար ըլլալ : Սերվիոյ պարտ է հանդարտ կալ և չը-միջամտել . եթէ օգնէ ապստամբաց՝ ա-ռանձին պիտի մնայ , և բոլորովին միայն իւր զօրութեան կախում պիտի ունե-նայ » :

Կայսերական իզդէտտին շոգենաւն Պրուսայի Բէտիֆներէն 800 հոգի կէմէ-յիկէն առնելով՝ երկուշաբթի օրը մայրա-քաղաքս հասաւ , և Բէտիֆները Տափուտ-փաշայի զօրանոցը ղետեղեցան :

Բակուղայի օսմանեան հիւպատոս կար-գեալ Տանիշ Էֆէնտի երէկ մայրաքա-ղաքէս մեկնեցաւ վիեննա երթալու հա-մար , ուր օսմանեան դեսպան Բաշիտ փաշայի հետ տեսնուելէն յետոյ՝ իւր պաշ-տօնատեղին պիտի անցնի :

Սէլանիկի կուսակալութեան վիճակին մէջ գտնուող Բէտիֆներէն 1500 հոգի՝

Հէրսէքի կողմը զրկուեր են :

Սերվիոյ իշխանութեան կողմանէ ի պաշտօնէ ծանուցուեր է եւրոպական մեծ տէրութեանց , թէ արգելուած է զին-եալ մարդոց սահմանագրութեան անցնիլը :

Սերվիոյ ազգային խորհրդարանը կը բացուի այսօր կամ վաղը :

Պէլկրատէն պաշտօնական և մասնաւոր լրագիրք կարծես թէ միաբանած են , Հէրսէքի խնդրոյն վրայ չխորհրդածել , և միայն ինչինչ դէպքերու նշանակութեամբ շատանալ , եկտրծուի թէ կոպտեն երից կայսերաց վերջնական համամտութեան , և չեն ուզեր այլ ընդ այլոյ դիտողու-թեամբ՝ հասարակաց յուզման կամ գայթակղութեան տեղի տալ :

Հաշիւ եղած է , թէ կառավարու-թեանց պարտքը՝ որ երկու տարի յա-ռաջ 4 միլիար 200 միլիոն անգլիական լիրա էր , այն տեսնէն հետէ 500 միլիոն ալ աւելցած է , և այս պարտուց համար 200 միլիոն լիրա տոկոս կվճարեն :

— Մօտերս ձիէն ինչաւով մեռնող Պա-միէրայի Շարլը իշխանը՝ մէկ մանչ և աղջիկ զաւակ ունի , և 12 միլիոն ֆիւ-րինի հարստութիւն թողեր է :

— Անցեալ յուլիս ամսոյ մէջ Ռուսաս-տան 3665 հրդեհ պատահեր , և 11 մի-լիոն 778 ըուպլիի փնաւ եղեր է :

— Աւստրիոյ կայսրը պատուանշան տուեր է ճէզայիրցի Ապտ-իւլ-Գատէր է-ֆէնտիի որդւոյն , որ Նորին վեհափա-ռութեան մատուցեր է արաբ նժուգաց տեսակին վրայ իւր յօրինած դրքին մէկ օրինակը :

— Էքսթրէմ անուն շոգենաւ մը Պար-սըլօնի նաւահանգստէն պատերազմական պաշար առած ատենը , յանկարծ կրակ առեր , ընկղմեր , և մէջը գտնուող մար-դոց ամենքն ալ բաց ի քանի մը նաւաս-տիէ՝ անգնդասող եղեր են :

— Աւստրիոյ նախորդ Ֆէրտինան կայս-րը՝ որ անցեալները մեռաւ , ի կենդա-նութեան իւրում 10 միլիոն ֆիւրին և ե-կեղեցական արծաթ ու ոսկի սպառ Հռո-մայ Պապին համար կտակած ըլլալով՝ այս անգամ Աւստրիոյ կայսրը փութացու-ցեր է զանոնք առ Նորին սրբութիւնն :

— Լոնտոնի քաղաքապետութիւնը՝ 4 միլիոն 607 լիրա ծախք ընելով , քաղա-քին գլխաւոր ականները շինել տուեր է , որոց պակասութեան պատճառաւ հի-ւանդութեանց պատահիլը՝ ըժշկաց կող-մանէ ծանուցուեր է անցեալները :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Օգոստոս 26

Քօնստանտին	40-18
Սօսիէթէ Ժէնէրալի բաժինը Անգ. լիր.	6-57
Քրէտի » » Օսմ. »	8.12
Երկաթուղեաց » » ֆր. »	114.25
Թրամուէյ » » Օսմ. լիր.	2,60
1863ի փոխառութիւն » » ֆր.	507,
1865ի » » » » »	308,
1869ի » » » » »	250,
1872ի » » » » »	71,

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԷՐԻ

Տարը շուրայի ասքերի լէվազիմ տայ-րէսինտէ մահֆուզ օլան նուսուէսինէ մութապըք օլմաք Իւզրէ ասաքիրի շա-հանէ Էրզաք անպարընա ըուզումի օլան

200,000 քըյէ Բէշիտ փիրինճինին 50,000 քըյէսի հէման անպարը մեզքիւրէ թէս-լիմ քըլընմաք , վէ պահապը մաքպուզ վի-րուտինտէ սիմ մէհիտլիէ եիրմի պիրէր զրուշա օլարաք պէր վէճհի փէշին նը-զամիյէ խազինէսինտէն վէրիւմէք , վէ քուսուր 150,000 քըյէսինին 50,000 քը-յէսի թարիխի քօնթրաթօտան օն պէշ կիւնէ վէ 100,000 քըյէսի Բամազանը շէ-րիֆին օն պէշինէ քատար ճէսթէ ճէս-թէ անպարա թէսլիմ իլէ արքասը ալըն-մաք վէ պահապարը վէրիլէճէք օլան մաք-պուզ սէնէտլէրի թարիխէրինտէն իթի-պարէն օթուզ պիրէր կիւնիւ իքի թաք-սիթ իլէ վէ սիմ մէհիտլիէ եիրմի պիրէր զրուշա օլարաք խազինէի մէզքիւրտէն վէ Էկէր միւթէսհիտ իսթէրսէ եինէ պու վէճհիլէ վէրիլմէք իւզրէ հավալէ-թէն իթա քըլընմաք շարթարը յըլա մէզ-քիւր Բէշիտ փիրինճինին պէհէր քըյէսի 3 զրուշ 5 փարայա օլարաք թալիպի էօհ-տէսինտէ օլուպ , աղոսթոսը ըումինին 28 ինճի փէնճէմպիհ կիւնիւ գարարը գա-թիսի վէրիլէճէինտէն՝ իթա իթմէյէ թա-լիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ տարը շուրայի ասքերիլէ կէլմէլէրի :

25 աղօսթոս 1875

Պապը Սէրասքերի

Կատանա նալը . պէհէր կէմի 6 զըշ .
Գըյէլիք նալ . պէհէր կէմի 5 զըշ .
Ատի նալ . պէհէր կէմի 4 զըշ .
Էսթէր նալը . պէհէր կէմի 3 զըշ 30 փր .
Կատանա մըլը . պէհէր պինի 73½ զըշ .
Ատի մըլը պէհէր պինի 59 զըշ :

Ասաքիրի շահանէ մուլթապ գօմիսիօ-նունա նիւմունէլէրի մուճիպինճէ լիւ-զումի օլուպ միւպայեա օլունաճագ օլան պալատէ մուհարրէր ալթը գալէմ նալ վէ մըլըն ֆիյաթը մուրագգամալէրի վէճհիլէ , թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ ա-ղօսթոսը ըումինին օթուզումնճը ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրի-լէճէկինտէն՝ իթա իթմէկէ թալիպ օլան-լարըն եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ ալթը-տա տարը շուրայի ասքերիլէ կէլմէլէրի :

1875 աղօսթոս 25

Պապը Սէրասքերի

Ճէնօլա փիրինճի գըյէ 160,000 պէ-հէր գըյէսի փարա 110 .
Էվրօվաքեարի կիւլէզ եին զայթան արըն 1,175,000 պէհէր արընը 7 փըյ .
Տէօրթ քէօշէ վէ եուվարադ վէ եաաը Լիւմուր թիմուրը գըյէ 131,495 պէհէր գըյէսի զըշ 6 .

Եուվարադ Շուէտ թիմուրը գըյէ 2500 պէհէր գըյէսի զըշ 3 .

Ասաքիրի Շահանէ անպարընալա թօփիսանէյի ամիրէ իլիւն նիւմունէլէրի միճիպինճէ լիւզումի օլուպ միւպայեա օ-լունաճագ օլան պալատէ մուհարրէր տէօրթ գալէմ էշէանըն ֆիյաթը մու-րագգամալէրի վէճհիլէ թալիպի էօհտէ-սինտէ օլուպ իլուլը ըումինին պիրինճի փաղար իրթէսի կիւնի գարարը գաթի-լէրի վիրիլէճէկինտէն , իթա իթմէկէ թա-լիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտա տարը շուրայի ասքերիլէ կէլ-մէլէրի :

25 աղօսթոս 1875

Պապը Սէրասքերի

7 Լիպրալը ինճէ Ամերիքան Թօփ 1000, պէհէր Թօփը զը 52:

Պանտօն Թէնէքէսինէն մամուլ ճէ-րահ Թէնէքէսի, ատէտ 400, պէհէր Թա-տէտի 19 զը:

Պիր սէնէ միւտտէթտէ լուզումինէ կէօ-րէ Խիզ օլունմադ իւզէրէ միւնաքասա-յէ գօնուլան:

Հաթապ պալթասը, պէհէր ատէտի 12 զը:

Տէմիրտէն սաքա մէշկի Թաքըմը, պէ-հէր Թաքըմը 65 փարայ:

Տէմիրտէն սաքա չաթալը, պէհէր չիֆ-թի, 125 փարայ:

Տէմիրտէն սաքա իւզէնկիսի պէհէր չիֆթի 165 փարայ:

Ասաքիրի շահանէ անպարարը իչին մահփուզ նուսուէնէրի մուճիպինճէ լու-զումի օլան պալատէ մուրաքըամ ալթը գալէմ էշեա ֆիեթթը մուրաքըամէլէրի իլէ Թալիպէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ ի-լուլը բուլմինին 2 ինճի սալը կիւնի գա-րարը գաթիլէրի վէրիլէճէյինտէն՝ իթա իթմէյէ Թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզ-քիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէ-լէրի:

26 Աղոսթոս 1875

Պապը սէրասքէրի

Թօփգալու Սարայը հիւմանունը տա-խիլինտէ պամեաճըլար օճաղը վէ գալէ տիպի տիմէքլէ մա, արուֆ օլուպ իճարէ վէրիլէճէք օլան պաղէնին պիր սէնէլիյի եիրմիլիք սիմ մէճիտիյէ եիրմի պիրէր զրուշա օլարագ 1750 զրուշա օլարագ Թալիպի իւզէրինտէ օլուպ իլուլը բուլմ-ինին իքինճի սալը կիւնիւ գարարը գա-թիսի վէրիլէճէյինտէն, տահա զիեատէ իճար իլէ իթիճարինէ Թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ տարը շուրայի ասքէ-րիյէ կէլմէլէրի:

26 Աղոսթոս 1875

Պապը սէրասքէրի

Աղոսթոսը բուլմինին եիրմի եէտինճի չարշամպա կիւնիւ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէք օլան էշեա:

Իւշ բէնկ ալթը գաթիլը չիլէ իբլիյի, գըլէ 1200, պէհէր գըլէսի 80 զրուշ:

Սարը Թէլ, գըլէ 18000, պէհէր գը-լէսի 25 զրուշ:

Աղոսթոսը բուլմինին եիրմի սէքիզին-ճի փէրշէմպէ կիւնիւ գարարը գաթիլէ-րի վէրիլէճէք էշեա:

Սարղըլըք քեաղատ, գըլէ 5000, պէ-հէր գըլէսի 11 զը:

Մուհաֆազալըք քեաղատ, գըլէ 25 000, պէհէր գըլէսի տօգուզ պուշուգ զրուշ:

Թօփհանէի ամիրէ անպարարըլլա Պէյգօղ գալէվրէհանէսինէ նուսուէնէլէ-րի մուճիպինճէ լուզումի օլան պալատէ մուրագգամ տէօրթ գալէմ էշեա՝ ֆիյա-թը մուրագգամէլէրի իլէ Թալիպէրի էօհտէսինտէ օլուպ, էսամիլէրի պալա-լէրինտէ Թալիյն օլունան կիւնլէրտէ գա-րարը գաթիլէրի վէրիլէճէյինտէն՝ ի-թա իթմէյէ Թալիպ օլանլարըն էյեամը մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտա տարը շու-րայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի:

18 Աղոսթոս 1875

Պապը Սէրասքէրի

Եէրլի մալը սիյահ եաղլը քէօսէլէ գը-լէ 20000, պէհէր գըլէսի զրուշ 31 պուշուգ:

Պէյաղ քէպլիր գարաման մէշինի ա-տէտ 3000, պէհէրի զրուշ օն պուշուգ:

Պէյաղ գըլըրճըգ մէշինի ատէտ 2000 պէհէրի զրուշ եէտի պուշուգ:

Ասաքիրի շահանէ սարահիսանէ անպա-րընա նիւմունէլէրի մուճիպինճէ միւպայ-եա օլունաճադ օլան պալատէ մուհար-րէր իւշ գալէմ քէօսէլէ վէ սայիրէնին ֆիյաթը մուրագգամալէրի վէճէ իլէ Թալիպէրի էօհտէսինտէ օլուպ, աղոս-թոսը բուլմինին եիրմի սէքիզինճի բէնճ-չէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիլէրի վէ-րիլէճէկինտէն՝ իթա իթմէլէ Թալիպ օ-լանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ ալ-թըտա տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէ-լէրի:

19 Աղոսթոս 1875

Պապը Սէրասքէրի

Աղոսթոսը բուլմինին 25 ինճի փաղար էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիլէրի վէ-րիլէճէք էշեա:

Պէնկալ չիլիտի, գըլէ 1300, պէհէր գըլէսի 129 զրուշ:

Պիրինճի Էնգըտի Լուի չուհառը, ար-շըն 800, պէհէր արշընը 75 զրուշ:

Մահը մէզքիւրըն 26 ընճը սալը կիւնիւ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէք էշեա:

Թուզլու եաշ Հինտ կէօնիւ, ատէտ 10000, պէհէր գըլէսի 15 զրուշ:

Թուզլու գուրու Անատօլու կէօնիւ, ատէտ 25000, պէհէր գըլէսի 15 զրուշ:

Թուզլու եաշ Բուլմէլի կէօնիւ, ատէտ 6000, պէհէր գըլէսի 11 զրուշ:

Մահը մէզքիւրըն 27 ինճի չարշամպա կիւնիւ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէք էշեա:

Բիւզկեար գուրուսը տանա ճուլուտը, ատէտ 5000, պէհէր գըլէսի 35 զրուշ:

Թուզլու գուրու Թիֆլիզ կէօնիւ ա-տէտ 10000, պէհէր գըլէսի 16 զրուշ:

Ասաքիրի շահանէ Էլպիսէ Պէյգօղ տէպաղլանէսի վէ իսլիմիա ֆապրիգա-յի հիւմայունընա նիւմունէլէրի մուճի-պինճէ լուզումի օլան պալատէ մուրագ-գամ եէտի գալէմ էշեա ֆիեթթը մու-րագգամէլէրի իլէ Թալիպէրի էօհտէլէ-րինտէ օլուպ, էսամիլէրի պալալէրինտէ Թալիյն օլունան կիւնլէրտէ գա-րարը գա-թիլէրի վէրիլէճէյինտէն՝ իթա իթմէյէ Թալիպ օլանլարըն զիքր օլունան կիւնլէր-տէ սաաթ ալթըտա տարը շուրայի աս-քէրիյէ կէլմէլէրի:

18 Աղոսթոս 1875

Պապը Սէրասքէրի

Պրուսայի աղգային վարժարանին հա-մար, հայ լեզուի՝ ձեռարուեստի և գաշ-նակի հմուտ վարժուհի մը կուզուի:

Պատրաստութիւն ունեցողը՝ կհրաւիր-ուի առ տնօրինութիւն լրագրոյս:

Իւսկիւտար Ղուզղունճուգի բարձանց վրայ 360 կանգուն օգասուն և ընտիր գետին մը՝ ծախու է:

Ուզողը կհրաւիրուի առ տնօրինութիւն լրագրոյս:

ՇՈՒՇԱՆ ՇԱԽԱՐՇԱՆԱՅ

ՇԱՐԱԳՐԵԱՅ

Գ. Վ. Սըրապիտան

Դինն է 3 զրուշ, և կծախուի հայ գը-րալաճառաց խանութները:

Արիւրսի աղին և սննդարար գինին՝ սր մարմին և արիւն զօրացնելու և ստամոքսի ոյժ տալու համար, շատ անգամ փորձուած և շատ օգուտներ տեսնուած է, 5 էն՝ մինչև 20 տարե-կան, և Անգլիանուպօլսոյ աղին և մաքուր 2 էն մինչև 10 տարեկան, և ուրիշ քանի մը տե-սակ զուտ և մաքուր գինիներ և խաղողէ քաղ-ուած զուտ և պատուական օղիներ և մանիշակէ զուտ և մաքուր շինուած պատուական օղարակ՝ որ մարդու շատ օգտակար է, դաւած շիշենօ-րով և չափաւոր գիներով կը ծախուի Կ. Պօլի-թահմիզ փողոց Թիւ 9 մաղազան, և Բերա Պօ-մարշէի դիմաց Գ. Ֆըլըճէտանի մաղազան: ՕՐ մարքա, ով չզմուռածներն՝ երաշխաւորեալ չեն:

Կգտնուի նաև՝ չայէ քաշուած ընտիր օղի, և ձէթ՝ խիստ ընտիր տեսակէն:

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՆԱՏԻ ՀՈՒՆՈՒՆԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև իջային տկարութեան, ուժաթափութեան և տիրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը: Սրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաք-րելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնա-ւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդեցու-թեամբ սրտախառնութիւն, կուծուութիւն, մաճալին հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մար-տոգուլութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաք-րուելով բոլոր այն ազդեցութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնա-պատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական գիւրը կը գտնուի:

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՆՈՒՆԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժե-լու մասին ունեցած պաշտամական յատկու-թեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղց-կեղ (չիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլուանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բարխման, մանաւանդ օղացաւ (եէլ) ըսուած հիւանդութեան: Իւր կազգորիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (սրբաճա) հիւանդու-թեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը գիմարաւէ:

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահէ-գափու Թաշ խանի կող-մերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի:

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հե-ղինակն տքթոր Հոլլուէն ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց Թիւ 533:

ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆՋԻ

- 1.—Փունջը 2 ՈՐԵՔՇԱՐԹԻ և ՇԱՐԱՐՈՐ օրերը կը հրատարակուի:
- 2.—Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրա-քաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւա-ռաց համար:
- 3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժա-նորդ կընդունուի:
- 4.—Տեղական ու գաւառական թղթատա-րութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ:
- 5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ա-մեն Հայ գրալաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով:
- 6.—Ծանուցման տողը 3 զրուշ է մէկ անգամի համար: Աւելի աժան կըլլայ աւելի անդամներու համար:
- 7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալի խան միջին յարկ Թիւ 19:

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻՉԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ Բիգա փաշա խան քիւ 3